

20.08.2007 ØK

Arkiv: 2007/9127

NOTAT

Til: Styret

Fra: Rektor

Om: Overordnet prinsipp for budsjettfordeling og inntektsfordelingsmodellen ved NTNU

Tilråding:

Styret tar prinsipper for budsjettfordeling og arbeidet med IFM til orientering.

1 Formål med notatet

Notatet beskriver arbeidet med prinsipper for budsjettfordeling samt arbeid med IFM (inntektsfordelingsmodell) våren 2007. I tillegg til å vise konkrete endringer vedlegges et forslag til plan for videre arbeid med modellen.

Siden modellen kan oppleves som kompleks innleder vi notatet med en kort beskrivelse av dagens modell for å gi styret en oversikt uten å gå ned i mange detaljer.

2 Oversikt over dagens IFM

Inntektsfordelingsmodellen (IFM) ved NTNU er et hjelpemiddel som benyttes når bevilgning til fakultetene skal fastsettes. Av NTNUs samlede inntekter fra departementet på ca 2,7 mrd er det ca 1,5 mrd som fordeles direkte til fakultetene med denne modellen.

Formålet med IFM er at den:

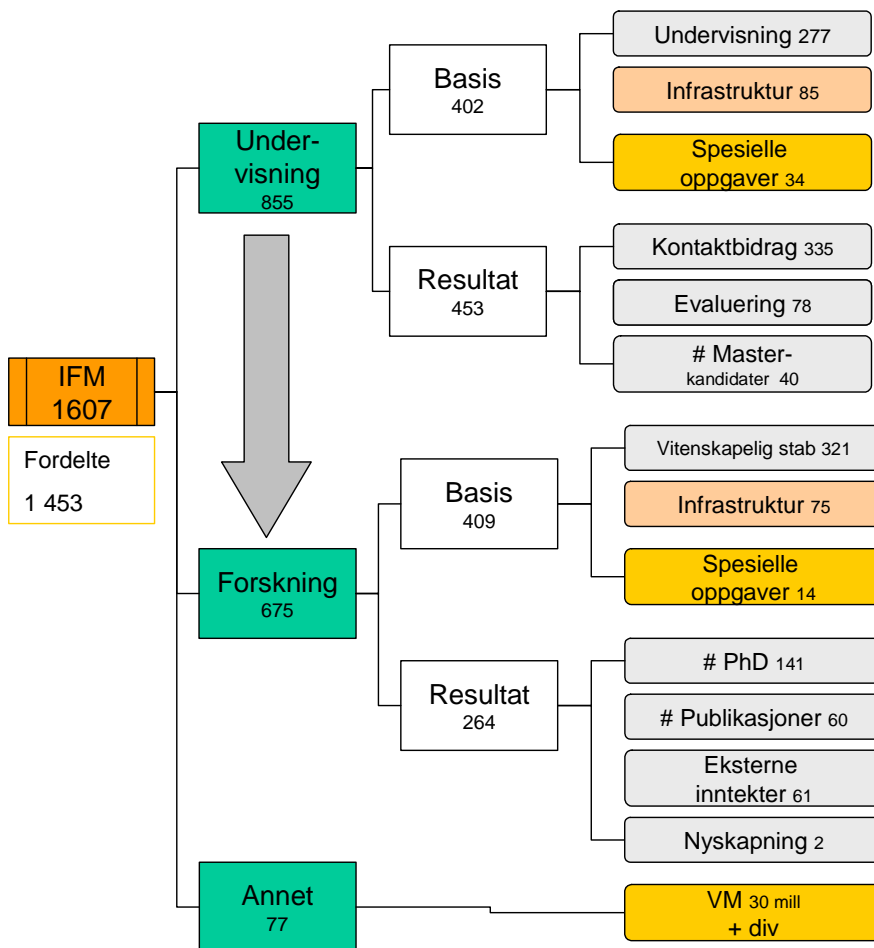
- skal brukes til å fordele ressurser (bevilgninger) fra nivå 1 (NTNUs sentrale ledelse) til nivå 2 (fakulteter) ut fra godkjente planer, oppnådde resultater og vedtatte parametere
- skal være et styringsredskap for NTNUs styre og ledelse
- på overordnet nivå skal vise sammenhengene mellom ressurstildelinger og resultater/mål for virksomheten

IFM skal være et verktøy for styring ved NTNU. Dette har to viktige implikasjoner:

- IFM skal ikke være en kopi av departementets modell. NTNU har frihet til å gjøre sine egne prioriteringer. NTNUs modell må imidlertid være slik at den stimulerer endringer i den retningen departementet ønsker.
- Fakultetenes videre fordeling av bevilgningen fra nivå 1 må skje etter fakultetenes egne prioriteringer. En felles modell for hele NTNU verken kan eller bør ivareta alle de hensyn som gjelder innen fakultetene.

IFM har i dag tydelige og store incentiver som skal bidra til endret atferd innenfor ønskede områder. Incentivene, som resultatbevilgning, er i stor grad i tråd med incentivene i departementets modell, samt med NTNUs strategi. Forutsigbarhet for fakultetene sikres gjennom basisbevilgningen.

Figuren nedenfor viser hvordan modellen beregnet fordeling av budsjettet for budsjettåret 2007. Tall er i mill kr. Foreslåtte endringer for budsjettet 2008 etter årets arbeid er ikke hensyntatt.

Kommentarer:

- Modellen skiller på resultat og basistildeling
- Det ligger sterke incentiver i modellen som skal bidra til ønsket utvikling
- Pil fra undervisning til forskning illustrerer at det er en stor sammenheng mellom tildeling til undervisning og videre til forskning
- Modellen beregnet ca 150 mill kr mer enn det som ble fordelt
- Modellen er relativt detaljert ved beregning av undervisningsbevilgning, i motsetning til forskningsbevilgningen.
- Prinsippene i IFM blir i stor grad videreført ved fakultetene ved fordeling til institutter
- IFM er vesentlig mer kompleks enn departementets modell som benyttes til fordeling til sektoren

Modellen beregnet for 2007 ca 150 mill kr mer enn det som ble tildelt i budsjettet. Modellen gjennomgikk større endringer i 2005, men har blitt tilpasset hvert år etter 2005. Alle endringer som er

gjennomført har ført til større beregnet beløp gjennom modellen uten tilsvarende økning av bevilgning til fakultetene. Dette skyldes hovedsakelig at det er gjort endringer i IFM uten at tilsvarende endringer er gjennomført i departementets modell og følgelig ingen økning i bevilgningen fra departementet.

3 Arbeid med prinsipper for budsjettfordeling og IFM i 2007

3.1 Bakgrunn for arbeidet i 2007

Tidligere års arbeid med IFM og med resten av budsjettet har vist at det er behov for å etablere noen overordnede prinsipper for budsjettfordeling som gjelder hele bevilgningen fra departementet.

I tillegg til å etablere noen overordnede prinsipper for hele budsjettfordelingen ved NTNU er IFM tilpasset våren 2007 med bakgrunn i at:

- NTNU har fått ny strategi med konkrete måleindikatorer
- Ønske om å tilpasse modellen til departementets insentiver
- Innspill fra fakultetene om at det er behov for flere tilpassinger, samt
- IFM beregner i dag for stort beløp i forhold til det som gis i budsjettildelingen.

Arbeidet har vært gjennomført med det utgangspunkt at det er enighet om grunnstrukturen i modellen, men at modellen ikke kan være for statisk på grunn av endring i rammebetingelser og interne prioriteringer.

3.2 Organisering av arbeidet

Arbeidet har vært organisert som et prosjekt med rektor som leder av styringsgruppen. I styringsgruppen inngikk i tillegg 3 dekaner, direktør for økonomi og eiendom samt en student. I prosjektgruppen deltok en prodekan og 2 fakultetsdirektører, en student i tillegg til prosjektleder fra økonomiavdelingen.

Fakultetene har i 2007 blitt bedt om å fremme forslag til endringer i IFM der de mener at tilpassinger bør foretas. En stor mengde forslag har kommet inn og disse er behandlet av prosjektgruppen og i styringsgruppen. Styringsgruppens innstilling til konklusjon om hvilke endringer som bør gjennomføres for 2008 er behandlet flere ganger i dekanmøtet hvor det er konkludert i etterkant.

3.3 Prinsipper for budsjettfordelingen ved NTNU

Prinsipper for hele budsjettfordelingen ved NTNU skal fungere som et rammeverk som skal være relativt stabilt over flere år og som skal bidra til at årlige tilpassinger bygger på de samme prinsippene. Dette kan gi fakultetene en bedre forutsigbarhet i forhold til former for endringer som kan komme, og hva som kan forventes å være stabilt.

Følgende overordnede prinsipper forslås:

1. Primærvirksomheten skal ha prioritet ved budsjetttildelingen
2. Alle virksomhetsområder skal ha en resultatkomponent i sin finansiering
3. Ved strategiske valg med større økonomiske konsekvenser skal konsekvensvurdering med definerte kriterier foreligge før beslutning
4. Budsjetttrammen kan omfordeles dersom aktivitet ikke gjennomføres som planlagt
5. Ingen deler av virksomheten skal skjermes for det eksterne kravet til effektivitet og omstilling

Arbeidet med prinsipper per hovedpost (neste nivå) er ikke slutført. Det vil bli arbeidet videre med dette. Viser til vedlagt notat som begrunner valg av overnevnte prinsipper.

3.4 Sammenligning av IFM og departementets modell

Ved å sammenligne bevilgningen per fakultet i IFM med departementets fordeling har vi funnet at det er noen vesentlige forskjeller. De største relative forskjellene er for DMF og AB som får lavere bevilgning i IFM enn det som gis fra departementet. Departementet har presisert at de forutsetter at universitetene gjør sine egne vurderinger og at de derfor ikke er låst av deres prising av ulike studier. Vi har dog funnet det riktig å hensynta noen av disse forskjellene for budsjettet 2008.

3.5 Endringer i dagens IFM

Etter en vurdering av innkomne forslag, samt arbeidet i prosjektet utover dette forslås endringer som kan deles inn i 3 hovedområder:

- Endringer som følge av tilpassing av budsjett mot NTNUs strategi forslås nye/endring i resultatkomponenter i IFM
 - Tverrfakultær veiledning av PhD-kandidater med en ramme på 5 mill kr
 - Utvekslingsstudenter med kr 5.000 per student (sum ca 6 mill kr)
 - Egen ramme for EU-inntekter samt øker "rammen" fra 14 til 20 mill kr
 - Grunnlag for tildeling for nyskaping (2 mill kr) er tilpasset indikatorer i strategien. Det betyr at det er bedriftsetableringer (med og uten studentdeltakelse) og lisensavtaler som gir tildeling.
- Konsekvenser av sammenligning mot departementets modell
 - Ingen oppgangsbegrensning for DMF gjelder for 2008. Tidligere år har det blitt satt et tak i forhold til hvor mye bevilgningen kan øke fra ett år til et annet (oppgangsbegrensning). DMF har økt produksjonen mye siste år og har samtidig mye lavere bevilgning i IFM enn det departementets modell skulle tilsi.

- Øker resultatbevilgning for arkitekt, kunst og utøvende musikk gjennom økt kontakttid. Dette gjelder undervisningsformer som tidligere ikke var tilstrekkelig behandlet i modellen.
 - Innfører RBO-prinsipp (resultatbasert omfordeling) for sum IFM/F resultat. Dette fører til at det ikke lengre er fast stk-pris for PhD-studenter. Økt produksjon av PhD vil da ikke lengre føre til lavere basisbevilgning til forskning.
- Vurderinger av spesielle ønsker fra fakultetene
 - Gir bevilgning til finansiering av norskkurs for utlendinger som spesielle oppgaver. Dette er en pålagt oppgave som i liten grad gir studiepoeng og dermed uttelling i IFM

Fordeling per fakultet

De vesentligste endringene i bevilgning som skyldes endring i modellen er: AB får en økning pga. hensyntaking til undervisningsform. HF får økning pga. hensyntaking til undervisningsform og økning i bevilgning til norskundervisning for utlendinger. DMF får en økning pga. det ikke benyttes maksimalgrense for økning (oppgangsbegrensning). For beløpsmessig fordeling til fakultetene vises til egen styresak.

4 Videre arbeid med modellen

4.1 Erfaring fra arbeidet

Arbeidet med IFM i de siste to år har vist at det er enighet om hovedstrukturen i modellen, og at modellen i stor grad belønner målindikatorer som inngår i strategidokumentet og dermed bidrar til utvikling i riktig retning.

Samtidig med at modellen har mange gode egenskaper har det vist seg at modellen ikke er lett å forstå for fakultetene. Det er mange sammenhenger i modellen, og alle sammenhengene er ikke like lett å kunne se uten at en har god innsikt i modellen. Årlige tilpassinger har også en tendens til å gjøre modellen enda mer kompleks. Det er også en utfordring å gjøre mange små justeringer, og samtidig hensynta helhetsperspektivet. Årlige innspill på endringer av IFM er relativt omfattende. Dette gjør at arbeidet med tilpassing av modellen blir krevende.

Siden modellen har mange detaljer vil NTNUs ressursbruk i forhold til modellen bli stort. Det brukes mye tid på å forstå modell, argumentere for endringer i modellen, samt å tilpasse seg modellen. Modellen er i utgangspunktet kun ment å bli benyttet for fordeling fra nivå 1 til nivå 2 (fakultetene). Modellen er ikke ment å være så "korrekt" at den uten tilpassinger skal kunne benyttes når fakultetene skal fordele midler til sine institutter, men dette glemmes lett når ulike enheter argumenterer for at modellen må endres.

Med en relativt komplisert og detaljert IFM blir det vanskeligere å sikre at alle delene i modellen i tilstrekkelig grad er med på å underbygge de strategiske valg som er nødvendig for å nå visjonen.

Med bakgrunn i erfaringer fra arbeidet med modellen er det konkludert med at det er behov for å foreta en forenkling av modellen. Samtidig må modellen bli slik at styret får større mulighet til å gjøre strategiske valg uten å måtte forstå mange detaljer. Forenklingen vil føre til at fakultetene i økende grad må gjøre egne vurderinger av hvordan fakultetets midler skal fordeles til egne institutter siden de finner detaljer om dette i felles IFM.

4.2 Videre arbeid med IFM

I 2008 vil videre arbeid med IFM dreie seg om:

- Forenkle basisbevilgning for undervisning
- Forenkle resultatbevilgning for undervisning
- Oppdatere fordeling knyttet til infrastruktur
- Harmonisere IFM og bevilgning

[Vedlegg: Rapport vedr. prinsipper for budsjettfordeling ved NTNU](#)